

הרב שלמה זלמן אויערבאך
 ד"ר נפתלי זאב רינגל
 ד"ר רפאל צבי שולמן
 ד"ר יעקב שכטר
 פרופ' יעקב פליישמן

מוות מוחי ע"פ ההלכה – שו"ת

שאלה:

ב"ה, י' באדר שני תשנ"ב

לכבוד הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך שליט"א,

כבוד הרב,

קראנו את החלטת הפסק מתאריך י"ח מנ"א תשנ"א, האומרת שכל עוד הלב פועם, למרות שהמוח כבר אינו מתפקד, אסור להוציא את הלב כי זה נקרא "שפיכות דמים".

בכנס של מדענים אורתודוקסים שנערך לאחרונה בניו-יורק, הוצג סרט שמראה כבשה שהותז ראשה יולדת טלה חי והיו כמה רופאים שטענו שכבוד הרב הגאון שינה את דעתו בקשר לפסק האמור לעיל, וכאילו כבוד הרב מאמין עכשיו שאם אפשר להראות אופן מוחלט שאין זרימת דם למוח (כולל גזע המוח) אז כבוד הרב יחשיב אדם כזה למת. לכאורה אפשר להבין שאפשר להוציא את הלב למרות שעדיין פועם.

למרות שפרופסור אברהם ס' אברהם שליט"א הקריא בכנס הנ"ל את מכתב הרב (שמתפרסם בחלק ד' של הספר "נשמת אברהם") בכל אופן הרבה רופאים אורתודוקסים עדיין נמצאים במבוכה רבה. כמו כן, הרב טנדלר שליט"א טוען שיש לו בכתובים את השינוי בפסק ההלכה הזה.

לכן אנחנו החתומים מטה פונים אל כבוד הרב בבקשה רבה להבהיר את הפסק לפי השאלות הבאות:

במצב שבו אפשר להראות באופן מוחלט שזרימת הדם למוח ולגזע המוח כבר נפסקה והחולה נמצא במכונת הנשימה – כדי לקיים את פעימות לבו – האם אפשר להוציא את לבו?

אם מכונת הנשימה כבר הופסקה ואין נשימה רצונית – אבל הלב עדיין פועם – האם מותר להוציא את הלב במצב כזה?

באופן מעשי יש כיום פרוצדורה שיכולה באופן מוחלט לקבוע אם יש זרימת הדם למוח והיא נקראת Cerebral Angiogram, הפרוצדורה משתמשת בצבע מיוחד אבל זה יכול לקרב את המוות של החולה.

יש פרוצדורות אחרות כמו: Doppler או Isotopeflow אבל הן לא אמינות במאה אחוז, ככל שהטכנולוגיה משתפרת אפשר לומר שבקרב נשיג מאה אחוז אמינות בלי לגרום נזק לחולה. בעקבות זה חשוב לנו מאוד לקבל תשובה על השאלות הללו. אנו מחכים בכליון עיניים לקבל דעת תורה בנושא זה.

בכבוד רב,

נפתלי זאב רינגל רפאל צבי שולמן יעקב שכטר יעקב פליישמן

תשובה*:

ב"ה, יום כ"ה אדר ב תשנ"ב

ישפות ה' שלו' וברכה לחבר הטוב של רופאים חשובים יראים ושלמים לר' ותורתו הי"ו,

הנני בזה בתשובה קצרה וברורה לשאלותיכם כפי הנלענ"ד, במכתבכם אלי ע"י ידידנו המשותף פרופסור אברהם ס. אברהם הי"ו, אשר גם הנמוקים לתשובתי מבוארים בספרו "נשמת אברהם". חולה אנוש אף לאחר שהרופאים כבר עשו כל הבדיקות כולל בדיקת זרימת הדם ומוחלט אצלם שכל המוח וגם גזע המוח כבר מתו, אעפ"י כן אם הוא עדיין מונשם ע"י מכשיר באופן מלאכותי, לפי דין תוה"ק עדיין דינו כספק גוסס אשר המזוז גוסס דינו ידוע כשופך דמים, וכל שכן שאין להוציא ממנו שום אבר. וכל זמן שהלב פועם אף שהפעימה היא רק בגלל מכשיר ההנשמה, אפי"ה עדיין לא יצא מכלל ספק גוסס ואסור. והדרך היחידה לשומרי תורה לדעת ברור שהחולה כבר מת הוא לדעתי רק לאחר שכבר נעשו כל הבדיקות של המוח והגזע וכבר מוחלט אצלם שכבר מתו, להפסיק אז את מכשיר ההנשמה, ואז אם הלב לא פועם כלל וכלל והוא מונח דומם כאבן, רק אז הוא נחשב כמת וכל זה הוא כפי שנודע לי מרופאים מומחים שומרי תורה שבחולה שכזה אחר המתנה של שלושים שניות בלי שום פעימות לב כלל וכלל, הם מוכנים ליתן תעודת פטירה.

ולכן בחו"ל שהחולים והרופאים רובם נוכרים המתחשבים עם המדע הרפואי ואינם חוששים להזנת גוסס, ולאחר שעשו כל הבדיקות של הגזע

* בירור מפורט יותר של שיטת הגרש"ז אויערבאך – ראה לעיל 282-288. -- העורך.

הם חושבים אותו כמת גם לפני הפסקת מכשיר ההנשמה והלב עדיין פועם, רק שם מותר לקבל השתלה ולא בא"י שהחולים והרופאים רובם יהודים אשר הם חייבים בכל חוקי תורה"ק, כל זה כתבתי רק מה שנלענ"ד אף שיודע אני שגם יש שסוברים אחרת. והנני מסיים בברכה שתשכילו היטב ותצליחו בעבודתכם החשובה ויהא ד' עמכם להיא תרף וישע לחולים וסובלים.

החותם ברעדה וביקרא דאורייתא ובכבוד רב

שלמה זלמן אויערבאך

מקור: אסיא נג-נד עמ' 21-23, 1994